

"t Meerminneke



**(van) Meirhaeghe's
Familiecontactblad**

driemaandelijks tijdschrift
voor familiekunde 3^o kwartaal.
4^o jaargang - 1984 - nr 15 september

v.u. Herman Meirhaeghe
A. Latourstraat 31
9218 Ledeborg Gent

Lezers Gegroet,

Onze wapenmeernin Trudeke of Trudje, genoemd naar Gertrudis Van Merhage, de allereerste vrouw uit onze familiegeschiedenis over wie verder meer in dit nummer, was eind juli in alle staten (in Denemarken o.a.) over de mishandeling van haar achternicht uit-Kopenhagen! U hebt het ook gelezen in de krant en gezien op T.V.: twee beschonken Denen hadden haar rechterarm afgezaagd! Twintig jaar vroeger had een maniak al eens haar hoofd afgezaagd dat nooit teruggevonden werd. De arm is ondertussen weer terecht en aangehecht! Dit beroemde meerninneke, de maskotte van Denemarken, werd indertijd ontworpen naar het sprookje "de kleine zeemeernin" van die andere beroemde Deen Hans Christian Andersen. Langs deze weg wijst Trudeke er nogmaals op dat de meernin behoort tot de met uitsterven bedreigde en daarom ook beschermde viswijfsoort. Zij staat er op om met de nodige égards behandeld te worden en hoopt dat de Van Meirhaeghes haar met de hun aangeboren galanterie (!) zullen blijven omringen... Ik heb haar op dit vlak volledig gerustgesteld en gezegd dat wij tenslotte geen wilde Noormannen zijn, maar heel attente Vlamingen.

Het hoofdartikel van dit Meerninneke behandelt "Walen en zijn bevolking onstreeks 1280". In een eerste aflevering beschrijven we hoe de abdij van Sint-Pieters te Gent haar Wortegense bezittingen verwierf, hoe het domein van Walen verdeeld was in enerzijds de abdijsheuve zelf en anderzijds in rentegronen en hoe we op die rentegronen voor het eerst in de geschiedenis massaal de namen vinden van die Wortegennaars die er onder de kronstaf van de abt leefden. Hier ontmoeten we tevens de eerste generaties Van Meirhaeghes uit onze familiegeschiedenis. Deze bijdrage overstijgt dus de enge grenzen van de genealogie en vormt een fragment van de geschiedenis van onze bakermat Wortegem. Ik heb het plan opgevat om de geschiedenis van Wortegem op muziek te zetten van zodra onze eigen familiegeschiedenis in boekvorm verschenen is. Onderhavig artikel is als het ware een bescheiden vingeroefening en kritiek van heemkundige virtuozen is zeer welkom.

In een vierde aflevering over het levensverhaal van Pater Van Meirhaeghe proberen we aan de hand van enkele brieven de precieze omstandigheden te rekonstrueren waarin deze naamgenoot om het leven kwam, nu bijna 83 jaar geleden.

De Sprokkelrubriek brengt naast enkele korte stukjes over de Vander Helsts als Wortegemse recordhouders inzake het verwekken van bastaarden en het gebruik van tabaksrook als eerste hulp bij ongevallen, ook een overzicht van onze goedgevulde stamboomagenda. Wij hebben weer heel wat stamgenoten over de vloer gehad met wie we menige fles wijn en bottel bier gekraakt hebben, zodat deze gesprekken van een zeer "geestrijk" gehalte waren.

Bij leven en welzijn zien we mekaar terug begin december. So long!

uw stambewaarders,

Herman Meirhaeghe
A.Latourstraat 31
9218 Ledeborg-Gent
tel.091.31.38.49

Jan Meirhaeghe
Europastraat 15
8770 Ingelmunster
tel.051.30.65.29

.

1. De bezittingen van de Gentse St.-Pietersabdij te Wortegem.

Er is een tijd geweest toen Vlaanderen nog zijn zonen niet uitzond, maar zélf een missioneringsgebied was waar zendelingen uit den vreemde het Woord kwamen verkondigen aan onze verre voorzaten. Vanaf de 7de eeuw werden onze streken gekerstend, onder meer onder impuls van Sint Amandus die te Gent op de Blandijnberg de St.-Pietersabdij stichtte.

De abdij beperkte haar activiteiten niet tot het beheer van de geestelijke goederen; haar interesse ging evenzeer uit naar het verwerven van materiële rijkdom. In de loop van de 10de, 11de en 12de eeuw namen de abdijbezittingen een geweldige uitbreiding door aankopen, ontginningen en schenkingen. Haar reusachtig grondbezit omvatte talloze landerijen in de omgeving van Gent, het Land van Aalst, het Land van Waas, in het Kortrijkse, rond Doornik, in Zeeuws-Vlaanderen en zelfs in Engeland.

In het jaar 964 schonk Arnulf I, graaf van Vlaanderen, de kerk van Wortegem aan de abdij. Het jaar daarop schonk hij haar eveneens het goed Walem met zijn afhankelijkheden waaronder het plaatsje "Merahaga" of Meerhage.

Tijdens de tweede helft van de 12de eeuw was de St.-Pietersabdij door allerlei oorzaken in een krisistoestand beland en op het einde van de 13de eeuw stond de eens zo uitzonderlijk rijke abdij op de rand van het failliet... In een poging om "de zaak" te saneren werd een inventaris opgemaakt van wat de abdij nog resteerde aan bezittingen en daaruit voortvloeiende inkomsten.

In het jaar 1281 laat de abt, in dit kader, ook de Wortegemse bezittingen te boek stellen. (1) Deze bestonden enerzijds uit het eigenlijke hof-van-Walem zelf en anderzijds uit rentegronden.

Het hof van Walem zélf vormde, met de daarbijhorende akkers en kouters, het voornaamste en oudste bouwland van het domein. Het is best mogelijk dat op diezelfde plaats reeds in de eerste eeuwen van onze tijdrekening een Galloromeinse villa stond die later, in de 5de of de 6de eeuw, door de Frankische inwijkelingen werd overgenomen. Die Franken hebben die plaats trouwens haar naam gegeven: "Walehem", wat zoveel betekent als "huis of woonplaats van de Waal". De Latijnse tekst uit 1281 zegt: "in parochia de Wortenghem, curtem nostram de Walhem, ad quam spectant 19 bonaria terrae vel circiter, terrae arabilis, item 2 bonaria empti, item 3,5 bonaria prati, ut credo, et hoimersch, item 3 bonaria bosci et pasturae circiter." Vertaling: "in de parochie van Wortegem, onze hoeve Walem met daarbij circa 19 bunder akkerland, 2 bunder gekochte grond, 3,5 bunder weide en hooimeers en circa 3 bunder bos en grasveld." Het hof van Walem omvatte dus 27,5 bunder of omtrent 40 hectaren. Het ligt voor de hand dat deze belangrijke hoeve, die het hart was van de heerlijkheid van Walem, in de loop der tijden vaak werd uitgebaat door de baljuw, dit is de plaatselijke vertegenwoordiger van de heer, in dit geval van de abt van Sint Pieters te Gent. Steeds weer probeerden de gegoede clans van Wortegem een pachtkontrak te versieren. Ook onze stamvader Franchoy's Van Meerhaeghe was op het einde van de 16de eeuw enkele jaren pachter van de Walemhoeve die toen 56 hectaren telde.

Het grootste gedeelte van de Wortegemse abdijbezittingen bestond echter uit rentegronden. Op deze gronden vinden we de kleinere uitbatingen. De houders van die rentegronden hadden verplichtingen tegenover de abdij. Ze moesten een vergoeding in natura of in baar geld betalen en dit op vastgestelde tijdstippen : midden maart, op Sint-Jansdag, op Sint-Michielsdag en rond Kerstmis. Daarenboven moesten ze karweien presteren op de hoeve van Walem zelf, zoals maaien, mest en hout voeren enzovoort.

De Walemse rentegronden werden in twee grote blokken verdeeld : enerzijds de "census of cijns van Walem zelf" en anderzijds "de census van de Nova Wastina".

De "census van Walem" werd dan nog eens in een twintigtal percelen, variërend van vijf tot 22 hectaren, uitgesplitst. Die percelen werden "diensten" of "roepen" genoemd. De oorsprong van die diensten gaat terug tot het domaniaal stelsel. Elke dienst was dan een welomschreven landbouwuitbating op enkele bunder grond die door de heer ter beschikking gesteld waren van een van zijn (onder-)horigen. Toen die gronden later naar believen gekocht en verkocht konden worden, raakten de diensten versnipperd onder meerdere eigenaars en kwamen er in veel gevallen een of meer hoeven bij. In latere tijden lag de oorspronkelijke eenheid nog weerspiegeld in het gebruik één enkele man te laten instaan voor het opbrengen van de verschuldigde rente. Zo iemand noemt men de "houder" van de dienst, die dan ook de naam van de houder draagt. Het was vaak de man die er de belangrijkste hofstede of het meest grond bezat. (2)

Hieronder volgen de namen van de Walemse diensten of roepen. U zult merken dat de overgrote meerderheid van die roepen de naam draagt van de man of de vrouw die op dat ogenblik "houder" was. We herkennen klassieke familienamen als Vander Meersch, Van Merhage, De Stoute, De Clerck enz., waarbij ook een doopnaam gevoegd wordt. Een viertal namen vallen echter duidelijk uit de toon en zouden wel eens uit een veel oudere periode kunnen stammen : Ramarus, Dienarus, Meinardus en Eppo. De namen van deze roepen uit 1281 en 1288 blijven eeuwenlang in voege, zij het dan in een verbasterde vorm. Zo spreekt men in de jaren 1500 nog steeds van "Ghertruut Van Merhaghe, Stevin Vander Mersch, Heyndric Vander Biest, Eppen (Eppo), Holbodeye (Olboudus Daie), Musschen (Arnout Mussche), Meynaert (Meinardus), Bieslock (Arnout Biesloec), De Bode, Hologhe (Willem Hologhe), Lambrecht De Clerc etc...

Naast de "census van Walem" is er dan nog de "census van de Nova Wastina", die niet in roepen is verdeeld en waar een zestigtal gebruikers de rente opbrengen. In de naam "nova wastina" of "nieuwe woestijne" klinkt misschien nog een verre echo na uit de tijd toen de "woestinen", dit zijn ongekultiveerde of vage gronden, nog volop ontgonnen en in cultuur gebracht werden. Het landboek van Wortegen uit de 18de eeuw vermeldt nog steeds het toponiem "de woestijne up haustrate". Moet die zeer oude "nova wastina" in die buurt gesitueerd worden?

Slaan we nu het renteboek van de St.-Pietersabdij uit 1288 open (3) dat ons, samen met de inventaris uit 1281, voor het eerst in de geschiedenis een breed overzicht biedt van de "Walemse" bevolking op het einde van de 13de eeuw. Onmiddellijk blijkt dat toen praktisch iedereen reeds een familienaam had.

2. De Walemse bevolking op het einde van de 13de eeuw.

We dachten er goed aan te doen de namen van al die Wortegemnaars die onder Walem ressorteerden, hieronder te laten volgen. Bij ons weten werd deze lijst nooit eerder gepubliceerd en kan ze een uitgangspunt vormen voor een bevolkingsstudie van Wortegem. Hier ontmoeten we ook onze allereerste stam- en naamgenoten! De namen, die in dit renteboek verlatijnt werden, hebben we weer in de volkstaal overgezet: "de Merhage" moet dan gelezen worden als Van Merhage, "de Prato" als Vander Meersch, "Faber" als Desmet, "de Querci" als Vander Eecken. "Bartholomeus Alutarius" blijkt dezelfde te zijn als Meeus Scordowaniers en "Egidius Episcopus" is Gillis De Bisschop, een bij- of aliasnaam van de Wortegemse struik Vander Helst. (4)

De cijns van "wingard ghelde" midden naart op te brengen door de houders van de roepen en de overige renteplichtigen die onder die 22 roepen ressorteren:

- roep van Willem Vander Meersch : 3 deniers te betalen.
Hannin zoon van Joris, Woitin Van Merhage, Petrus Scietere en de zijnen, Hannin Pratere.
- roep van Heinric Vander Biest : 3 deniers.
Kateline Stouts, Hannin Woubrecht en de zijnen.
- roep Arnout Mussche : 2 deniers.
Theodicus Ane of Ave.
- roep Gertrudis Van Merhage : 4 deniers.
Lammin Van Merhage en Woitin Van Merhage.
- roep Boidin Potewin : 4 deniers.
Kateline Stouts, Theodicus Ane, Jan Pratere, Fierin Van Merhage, Stevin Desmet.
- roep Eppen : 8 deniers.
Jan Vromout, Maria Potters, Oste Vander Varent, Willem Woubrecht, Margriete Vande Cruce, Hannin Stoute, Stevin Desmet, Gillis Bernard.
- roep Gossin Egbert Van Roienghen : 4 deniers.
Hannin Stoute, Jan Pottere, Woitin Vanden Dorpe, Bela Siele, Betta Vanden Dorpe.
- roep Gossin Egbert Van Houte : 4 deniers.
Theodicus Ane, Joris Van Houte, Gillis Bisschop, Alisa Voets, Bela Siele, Arnout Vande Poele, Woitin Vanden Dorpe, Jan Vromont.
- roep Ramarus : 4 deniers.
Jan Vromout, Jan Vande Scure, Jan Portere, Joris Van Houte, Jan Vande Borch, Bela Siele, Machteld Siele, Arnout Vande Poele.
- roep Arnout Biesloc : 4 deniers.
Willem Wittoc en de zijnen.
- roep Gossin Wavel : 2 deniers.
- roep Stassin Van Buxbrouck : 2 deniers.
- roep Diemarus : 2 deniers.
Petrus Scietere en de zijnen.
- roep Olboudus Daie : 4 deniers.
Kateline Stouts, Lammin Alewin, Woitin Van Merhage.

- roep Theodicus Addin : 2 deniers.
Fierin Van Merhage en de zijnen.
- roep Steven Vander Meersch : 4 deniers.
Fierin Van Merhage en de zijnen.
- roep Willem Hologe : 4 deniers.
Maria Crudepenninck.
- roep Johannes Mormael : 2 deniers.
Jan Maes en de zijnen, Willem Vander Helst.
- roep Theodicus Bode : 4 deniers.
Jan Scieterere, Theodicus (Diederik) Ane, Machteld Siele, Margriete Santel, Ansilia Vanden Dorpe, Willekin zoon van Arnout Vanden Dorpe, Coppin Vander Eecken.
- roep Lambrecht De Clerck : 4 deniers.
Hannin Tavernier en de zijnen, Coppin zoon "maioris" (=meier).
- roep Stevin Stoutkin : 4 deniers.
Petrus Scieterere, Hannin Stoute, Woitin Van Merhage, Kateline Stouts, Jan Scieterere en de zijnen.
- roep Meinardus : 4 deniers.
Gillis Bisschop, Willem Vanden Dorpe en de zijnen, Aneloete Van Vallacke.

Met zijn 8 deniers steekt de roep Eppen met kop en schouders boven de anderen uit. Eppen was voor zover we weten ook de grootste roep en telde in de 16de eeuw 22 hectaren. Dertien roepen moeten ieder 4 deniers opbrengen, twee roepen betalen 3 deniers en zes roepen betalen 2 deniers. Het is opvallend dat in de roepen die slechts twee deniers "wingard ghelde" moeten opbrengen, ook het minst gebruikers vermeld worden: Mussche, Addin, Mormael, Wavel, Buxbrouck en Dicmarus. Wellicht gaat het hier dan ook om roepen met een kleinere oppervlakte.

Hieronder volgt de "brood- en hoenderrente" die in de cijns van Walem moest opgebracht worden op Sint-Stefaansdag, tussen Kerstmis en Nieuwjaar:

- Willem Hologe : 4 broden en 2 hoenders
Maria Crudepenninck.
- Stevin Stoutkin : 8 broden en 4 hoenders
Petrus Scieterere, Gossin Vander Meersch, Hannin Stoute, Coppin Van Merhage.
- Arnout Biesloc : 4 broden en 2 hoenders
Willem Wittoc, Oste Vander Varent, Willem Clepstat.
- Heinric Vander Biest : 4 broden en 2 hoenders
Willem Clepstat, Hannin Woubrecht.
- Boidin Haddin : 4 broden en 2 hoenders.
- Dicmarus : 4 broden en 2 hoenders
Petrus Scieterere.
- Meinardus : 4 broden en 2 hoenders
Willem Vanden Dorpe, Jan Vromont, Jan Bisscop.
- Boidin Rex of De Coninck : 4 broden en 2 hoenders
Daneel Vander Meeren, Bilja Van Aldenarde.
- Willem Vander Meersch : 4 broden en 2 hoenders
Bilja Van Aldenarde, Jan Pratere, Bartholomeus Scordowaniers, Petrus Scieterere, Jan Van Houte, Jan en Woitin Van Merhage.

- Olbaldus Daic : 4 broden en 2 hoenders
Hannin Woubrecht, Lammin Alewin, Coppin Van Merhage.
- Arnout Mussche : 4 broden en 2 hoenders
Woitin Vanden Dorpe, Firin Van Merhage.
- Stevin Vander Meersch : 4 broden en 2 hoenders
Fierin Van Merhage.
- Gertrudis Van Merhage : 8 broden en 4 hoenders
Woitin Van Merhage.
- Boidin Potewin : 4 broden en 2 hoenders
Fierin Van Merhage.
- Eppo : 8 broden en 4 hoenders
Stevin Hoet, Willem Vander Planken, Jan Stoute.
- Johannes Mormael : 2 broden en 1 hoen
Stevin Hoet, Jan Maes, Willem Vander Elst.
- Theodicus Bode : 4 broden en 2 hoenders
Diederick Ane.
- Gossin Egbert Van Rienghem : 4 broden en 2 hoenders
Hannin Stoute, Woitin Vanden Dorpe, Gossin Scieterere.
- Gossin Egbert Van Houte : 4 broden en 2 hoenders
Woitin Vanden Dorpe, Bisschop.
- Ramarus : 4 broden en 2 hoenders
Gossin Voet, Woitin Vanden Dorpe, Sara Vande Poele.
- Arnout Mout : 4 broden en 2 hoenders
Clais Van Buxbrouc, Jan Van Abie...
- Gossin Wavel : 4 broden en 2 hoenders
Clais Van Buxbrouc, Gossin Wittoc en de zijnen.
- Stallin Van Buxbrouc : 4 broden en 2 hoenders
Mergriete Van ..., beghina.
- Lambrecht De Clerck : 12 broden en 6 hoenders.
- Olboudus Van Houte : 8 broden en 4 hoenders
Gossin Scieterere, Jan Van Abie.
- Maria Crudepenninck en Jan Pottere : 1 hoen "de utfange".

Hierboven ontmoeten we naast de 22 "roepnamen" nog een drietal nieuwkomers, met name Boidin De Coninck, Olboudus Van Houte en Arnout Mout. In de 16de eeuw ontcijferen we deze laatste naam in de roep "Armoude".

Lambrecht De Clerck is hier met zijn 12 broden en 6 hoenders de grootste rentebetalder. Na hem volgen Gertrudis Van Merhage, Eppo, Stevin Stoutkin en Olboudus Van Houte, die ieder 8 broden en 4 hoenders leveren. De meerderheid brengt 4 broden en 2 hoenders op.

Naast de bovenvermelde betalingen in geld of in natura moeten de 22 roepen ook voor een totaal van 38 "lede", dit zijn transport- of karrediensten, instaan :

Arnout Mout : twee lede, Arnout Biesloc : twee lede, Gossin Wavel : een leed, Stassin Van Buxbrouc : een leed, Lambrecht De Clerck : twee lede in Hannin Tavernier door Coppin zoon "maioris", Willem Vander Meersch : twee lede door Woitin Van Merhage en Lammin Alewin, Heinric Vander Biest : twee lede in Willem Clepstat, Gertrudis Van Merhage : twee lede in Hannin Rode door Woitin Van Merhage en Lammin Alewin, Boidin Potewin : twee lede in Hannin Praterere door Steven Desmet en Fierin Van Merhage, Johannes Mormael : één leed in Jan Maes door Willem Vander Helst, Gossin-Egbert Van Rienghem : twee lede door Hannin Stoute, Jan Pottere, Woitin Vanden Dorpe en Bela Siele, Gossin-Egbert Van Houte : twee lede door Woitin Scieterere, Theodicus Ane, Joris Van Houte, Gillis Bisschop en Woitin Vanden Dorpe, Diemarus : één leed in Petrus Scieterere door Arnout Scieterere en Woitin Vanden Dorpe, Boidin Addin : één leed door Woitin Vanden Dorpe en Petrus Scieterere, Arnout Mussche : één leed door Theodicus Ane, Woitin Vanden Dorpe en Firin Van

Merhage, Olboudus Daie : twee lede door Lammin Alewin en Woitin
 Van Merhage, Stevin Vander Meersch : twee lede, Willem Hologe :
 twee lede in Maria Crudepenninck, Eppo : twee lede, Theodicus
 Bode : twee lede door Theodicus Ane, Margriete Santel, Woitin
 Vanden Dorpe, Petrus Scieterere en Coppin Vander Eecken, Ramarus :
 twee lede in Hannin Vande Borch door Hannin Vromout, Jan Portere,
 Joris Van Houte, Woitin Vanden Dorpe en Hannekin Vanden Dorpe,
 Meinardus : twee lede door Willem Vanden Dorpe, Gillis De Biscop
 en Duvin Van Houte.

In de maand augustus moeten de houders van de Walenise rentegronden
 nog 18,5 "servitia", diensten of karweien leveren, wellicht om de
 oogst te helpen binnenhalen op de centrale Walenhoeve :

Willem Vander Meersch : 1 dienst	Theoderic Bode : 1 dienst
Heinric Vander Biest : 1 dienst	Gossin-Egb. Van Roienghem : 1 dienst
Olboudus Daie : 1 dienst	Gossin-Egb. Van Houte : 1 dienst
Arnout Mussche : 0,5 dienst	Ramarus : 1 dienst
Boidin Addin : 0,5 dienst	Roep X : 1 dienst
Stevin Vander Meersch : 1 dienst	Arnout Mout : 1 dienst
Gertrudis Van Merhage : 1 dienst	Arnout Biesloc : 1 dienst
Willem Hologe : 1 dienst	Wicardus Van Boxbrouc : 1 dienst
Zegher Villokin : 1 dienst	Roep Meinardus : 1 dienst
Gossin Mormael : 1 dienst	Roep Diemarus : 0,5 dienst

De gebruikers van rentegronden in de "Nova Wastina" leveren op Sint-
 Jansdag hun verschuldigde rente in graan, kapoenen en baar geld.
 Hieronder volgen de 63 namen van die Wortegemnaars uit de "nova
 wastina", evenwel zonder vermelding van de rente :

Walter Scieterere	Woutersoete Vander Meersch
Arnout Vromout	Gerardus gezegd Aia
Prince?	Heila Vander Eecken
Emma Vande Varent	Heila Naistrigghe
Hannin Pottere	Arnout Vanden Dorpe
Gossin Vande Varent	Adelisa Van Buxbrouc
Egidius Ersatre	Gossin De Coninck
Walter Van Winkole	Hannekin Desmet
Willem Loi	Balduinus Van Abiete
Adela	<u>Hannekin Van Merhage</u>
Willem Van Roden	Arnout Scieterere
Adelisa Woitin Colparts	Willem Hasart
Hannekin Desmet	Duvin
Willem Aia	Heinric Vander Helst
Walter Slepstat	Woitin Van Gherbrouc maior.
<u>Walter Van Merhage</u>	Ansilia
Gossin Hoedekin	Johannes Reinekin
Gossin Scieterere	Balduinus Van Warengem
Lambert Stoute	Gerardus Houkin
Heila Van Houte	<u>Imma Van Merhage</u>
Willem De Rike	Adelisa Woitin Van Houte
Groete Aldewerelt	Gossin Desmet
Hannin Wavel	Hannekin Desmet
Willem Vande Cruce	Johannes Vander Elst
Ansilia	Soikin Van(de) Vive(re)?
Arnout Van Vallacke	Hannekin Vande Poele
Hannin fs. Ansilia	Arnout Vande Poele
Arnout Hoedekin	Woitin Lievin
Laurentius	Johannes Vande Borch
Bela Theodicus Louf	Walter Vande Borch
Adelisa Van Houte	Woitin Aia
	Egidius Hillior?

Volledigheidshalve volgen hierna nog enkele namen die wél in de inventaris uit 1281, doch niet meer in het renteboek van 1288 vermeld worden :

Andries Van Nokere, Everardus Vander Biest, Wouter Clepstat, Heila Van Rode, Wouter Dulle, Heinric Medeganc, Woitin Van Heesterbeke, Thomas Van Coudenborne, Machtildis, Gertrudis en Margriete Vander Helst, Olivier Maior (= meier of baljuw van Walem?), Robbertus, Hildegart, de roep van Wimoudi en Lutferdi. Beide laatstgenoemde roepen, waarvan de namen uit een veel oudere periode dateren, worden niet meer vermeld in 1288, doch later duiken ze dan wel weer op : Wimoudi in de 14de eeuw als Wimoets en Lutferdi in de 16de eeuw als Lutbert (8 bunders). Ook naar Wouter Dulle wordt in de 16de eeuw de roep Dulle (8 bunders) genoemd. Blijkbaar was het systeem om rentegronen op te splitsen in roepen aan veranderingen onderhevig, doch de roepnamen van de overgrote meerderheid der roepen bleven wel stabiel door de eeuwen heen.

Nu we hierboven een gedetailleerd overzicht hebben gegeven van de Walemse bevolking op het einde van de 13de eeuw, kunnen we tussendoor ook eens nagaan welke de meest gebruikte voornamen waren.

Wat de mannen betreft wordt meteen duidelijk dat Jan (Hannin, Johannes) veruit de meest populaire doopnaam was. Op vele lengten volgen Willem, Wouter, Gossin en Arnout, die toch nog vrij frequent voorkomen. Daarna komen de namen Boidin, Diederick, Lambrecht (Lammin), Steven, Gillis en Heindric, die minsten 5 tot 3 maal vermeld worden.

In de renteboeken worden slechts een beperkt aantal vrouwennamen genoemd, zodat het risicant is om hier konkluzies te trekken over de populariteit van bepaalde voornamen. Alisa (Adelisa, Adela) scoort hier het hoogst, gevolgd door namen als Margriete, Heila, Gertrudis, Maria, Machteld, Emma, Bela en Ansilia.

Tenslotte konstaten we dat er nog altijd enkele Walemaars zijn die alleen bij hun voornaam genoemd worden en wellicht nog geen familienaam droegen.

3. De roep van Gertrudis Van Merhage.

Hoeveel hectaren de rentegronen van de "Walemse census" én van de "Nova Wastina" omvatten, wordt in de inventaris van 1281, noch in het renteboek van 1288 vermeld. We weten wel dat al de roepen die samen de "Walemse census" vormden, in de 16de eeuw 161 bunders of 230 hectaren bedroegen. De heerlijkheid van Walem in zijn totaliteit had toen een oppervlakte van 5 à 6 km². In die dagen was de roep van Gertrudis Van Merhage met zijn 17 hectaren de op twee na grootste roep. Eppen en Egbert Van Houte hadden een oppervlakte van respectievelijk 22 en 18 hectaren. Dit betekent dat alleen deze drie roepen samen reeds niet minder dan één vierde van de "Walemse census" uitmaakten. We weten niet hoe stabiel die oppervlakten bleven in de loop der eeuwen, maar we mogen toch veronderstellen dat Gertrudis Van Merhage in 1281 een van de grootste of belangrijkste roepen onder haar hoede had, een roep die trouwens naar haar gedoopt werd. Het aantal gebruikers van de gronden in haar roep is heel beperkt en het zijn bijna uitsluitend Van Meerhaeghes. Dit lijkt vrij uitzonderlijk, daar in de overige roepen vaak vijf, zes of meer gebruikers vermeld worden die diverse familienamen dragen en/of die niet identiek zijn met de roepnaam. De uitbating van haar roep was blijkbaar een familiezaak, een zaak van moeder Gertrudis en haar erfgenamen.

Het is een werk voor de toekomst om al die roepen te situeren op het grondplan van Wortegem. Wat ons wel onmiddellijk interesseert is de lokalisatie van de roep van Gertrudis Van Merhage en de vraag of Gertrudis eventueel nog op de Meerhage woonde?

Het antwoord vonden we in een archiefstuk uit 1451 (5), waarin beschreven staat hoe ene Fransoys Van Meerhaghe onder meer één bundel en 71 roeden land bezat, gelegen "in Ghertruut Van Merhaghe ande Meraghestrate". Nu weten we dat de Meirhaegstraat op en nabij de Meerhage gesitueerd moet worden. Zodoende moet ook de roep van Gertrudis aldaar gelegen zijn en dus een onderdeel geweest zijn van de Meerhagehoek zelf. Daaruit kunnen we besluiten dat Gertrudis anno 1281 inderdaad op de Meerhage woonde, vlakbij onze bakermat zelf als het ware.

We vinden dus te Wortegem, nabij het hof van Walem, twee plaatsnamen of toponiemen nl. Meerhage (het oeroude Merahaga uit 965) én "Gertrudis Van Meerhaghe" (de roep uit 1281-88), twee plaatsen die mekaar gedeeltelijk overlappen. We staan hier voor de eigenaardige situatie waarbij onze familienaam werd afgeleid van de Frankische plaatsnaam "Merahaga" en waarbij naderhand de plaatsnaam "Gertrudis Van Meerhaghe" ontleend werd aan onze familienaam!

Einde van dit eerste deel. In de volgende aflevering hebben we het over de Wortegemse clans uit deze periode en meer bepaald over onze Van Meerhaeghes. We werpen een nieuwsgierige blik in onze eerste wieg en vragen ons af of we nu een stamvader of een stammoeder hebben???

(Herman Meirhaeghe - Ledeberg)

noten :

1. Archief Sint-Pietersabdij, I.125, Rijksarchief Gent..MS.
 2. De Brouwere&Ducatteeuw, Gaverstreke, 1982, 10de jaarboek, p.186.
 3. Archief Sint-Pietersabdij, I.459, Rijksarchief Gent.
Dit renteboek is niet precies te dateren. Vermoedelijk **ca.1288**.
 4. Latijnse naanvertalingen :
 - pratum : weide, gras, meers; de Prato : Vander Meersch.
 - faber : ambachtsman, smid; Faber : Desmet.
 - aluta : fijn met aluin geprepareerd leder; Alutarius : lederbewerker of Cordowanier. Bartholomeus Scordowaniers is dezelfde als Meeus Scordowaniers vermeld op fo. 1 verso van het Oudenaardse Poortersboek.
 - rex : koning; Rex : Deconinck.
 - quercus : eik; de Querci : Vander Eecken.
 - dives : rijk; Dives : Derijcke.
 5. Archief Sint-Pietersabdij, I.407, Rijksarchief Gent.
 - De helft van de opbrengst van de Nova Wastina komt toe aan de kerk van Wortegem en de andere helft aan de heer van Petegen.
 - Nog enkele familienamen uit 1281 : Agnes en Willem Van Walhem en Walter Raeds. In 1369 is er sprake van "Wouter Sraetsvelt".
 - We noemen de namen van Stevin Hoet, Gossin en Arnout Hoedekin. In 1336 vinden we ene Janne den Hoedenakere. Misschien evolueerden deze familienamen tot Vanden Hoede. In 1349 was Dierlay Vanden Hoede baljuw van Walem.
 - Willem De Rijcke (Dives), vermeld onder de "Nova Wastina" kan dezelfde zijn als "Gillion Le Rike" die in 1271 baljuw was van de heerlijkheid van Walem.
 - Tussen de verlatijnste namen vonden we nog ene Egidius of Gillis Hillior?
- Wie kent de Vlaamse familienaam die daarachter schuilt?

deel 4 : De omstandigheden van zijn dood.

In de vorige aflevering lazen we het telegram dat vanuit Shang-hai verstuurd werd naar het missiehuis te Scheut : "Merhaeghen Christenen vermoord". Op 6 januari 1902 kwam een tweede spoedbericht te Scheut aan waarin gezegd werd dat niet alleen Pater Remi Van Meerhaeghe vermoord was, maar dat ook Pater Bongaerts, die met hem de nissie van Hsia-ing-tze bediende, eveneens ter dood was gebracht. Ondertussen had Mgr. Bernijn op 28 december 1901 reeds een brief verstuurd aan de moeder van Remi, waarin hij de eerste bijzonderheden over de dood van haar zoon beschrijft. Deze brief werd pas op 14 maart te Waregem afgeleverd :

"... Het was juist op Ste Lucia, 13 december, met 't vallen van den avond : hij was met confrater Bongaerts te zamen te Hsia-ing-tze in huis. In eens, zonder dat men eenige dagen te voren eenige bedreigingen of slechte geruchten had gehoord, werden zij overvallen door eene bende van 30, 40 gewapende mannen, men zegt 15 soldaten en verders slecht volk. De confraters, zoo op 't onverwachts overvallen, konden den minsten wederstand niet bieden : de Christenen wisten het maar als het te laat was. Het was een overlegd spel, want zij liepen recht in 't huis van de Priesters en begonnen te kappen en te steken. Remi, het hoofd doorkloven was bijna op den slag dood; Pater Bongaerts, gansch het lichaam met wonden en bloed overdekt en bijzonder erg aan het hoofd gekwetst, werd voor dood laten liggen. Nochtans twee dagen na het voorval leefde hij nog en kwan van tijd tot tijd bij zijn verstand, ik hoop dat hij er nog zal doorkomen.

Ziedaar, Mevrouw, in weinige woorden hoe onze Remi in eens, op 't onverwachts, zijn loon is gaan ontvangen en de martelkroon heeft bekomen. Er is bijna niet aan te twijfelen : 't is een complot van de Mahomedanen die absoluut de geroofde vrouwen en kinderen niet wilden teruggeven. Remi had mij juist nog geschreven met den koerier die nu zijne marteldood kwan aankondigen. Hij zeide mij : "de Mahomedanen vertellen dat het leven om leven zal gaan als de priesters de christene vrouwen terug eischen. De mandarijnen gaan voor die bedreiging achteruit, maar wij blijven onzen plicht kwijten." Als ik in Hsia-ing-tze was in Maart-April, en vrouwen en kinderen terugeischte kost wat kost, hebben de Mahomedanen mij ook zeer dikwijls bedreigd. Meer dan eens heb ik verdochte mannen buiten doen zetten en ik deed de menschen buiten wat opletten tegen al deze voorvallen. Over een tiental dagen hebben wij hier in de streek voor dezelfde zaak van de Mahomedanen ook erge bedreigingen gehad. Ik heb de mandarijnen verwittigd van nu voor een tijdje wat stiller te werken, want de Mahomedanen zijn voor niets bang.

Mevrouw, gij hebt een groot verlies gedaan in het afsterven van uwen lieven Zoon, die U zoo zeer beminde en die van U zoo geern sprak en niet wist wat hij zou gedaan hebben om U eenige voldoening te geven; maar wij hier doen nog een grooter verlies in het afsterven van eenen der beste en ieverigste missionarissen, bijzonder in deze moeilijke omstandigheden. Remi was een onvermoeibare werker en hij kende zoo wel de taal en de gebruiken van de Chineezers. Hij zag ook voor niets achteruit, niets was hem te veel. Hij was ook een bijzonder godvruchtige priester; 't is een erge slag voor onze Ortos-Missie, maar wij moeten de hand zegenen die ons slaat. Wij hebben hier de 100 missen voor zijne zielerust gelezen, volgens de statuten van onze Congregatie. In volle mededeeling in uwe droefheid Mevrouw, blijf ik Uw ootmoedige dienaar, Alph. Bermyn, Apost. Vikaris van Ortos."

Fragmenten uit een brief van Pater Lauwers aan de moeder van Remi, geschreven te Hsia-ing-tze op 6 januari 1902 :

"... Den 13 December was uw dierbare zoon, onze zeer geachte confrater, nog even naar de school geweest om de kinderen over den catechismus te ondervragen; hij ging terug naar huis, eenen catechumeen medeleidende die moest ondervraagd worden over den godsdienst en bereid tot het H. Doopsel. Hij leidde hem bij zijnen confrater E.P. Bongaerts die in dezelfde residentie woonde. Hij was nauwelijks in huis, toen de schurken, 40 in getal, aankwamen. Het was donker en de christenen, 2 tot 3 in getal, die hen zagen aankomen, konden ze niet meer voorloopen om de twee confraters te verwittigen. Remi en zijn collega P. Bongaerts werden eensklaps omringd door een tiental schurken die met sabels gewapend waren. Remi kon nog buiten loopen, maar had reeds eene groote wonde aan het hoofd. Toen hij de voorpoort wilde uitvluchten, werd hij neergeslagen en hij gaf zijne ziel aan den Heer. Gelief, Madame, de oogen van het geloof te openen en uwe droefheid zal gelenigd worden.

... Toen wij te San-tao-ho het droevig nieuws vernamen, besloten wij nog eenige dagen te wachten om naar hier te komen : immers Kerstmis was nabij en wij waren nauwelijks priesters genoeg om de biechten van de Christenen dier streken te hooren. P. Bongaerts was erg gewond, maar volgens drie ooggetuigen verzekerden, buiten gevaar. Na Kerstmis trek ik op met eenige getrouwe christenen en kwam hier toe den 30 December. Onderwege had ik de Christenen tegengekomen die naar San-tao-ho het nieuws gingen brengen van het zalig afsterven van P. Bongaerts. God heeft zijn ziel! Drie Christenen die bijgelopen kwamen of die in den weg der schurken stonden, werden vermoord. Vijf andere werden min of meer erg gewond. Ik zend U eenen brief op dien uw zoon begonnen had maar niet geëindigd, voorzeker uit oorzaak der menigvuldige bezigheden. Om de begrafenis te doen wachten wij nog altijd naar nieuws van Monseigneur Bermyn, onzen Bisschop. Ik heb hier gezocht om U het een of ander als gedachtenis op te sturen buiten dien brief, maar in de residentie is er niets meer te vinden, tenzij eenige boeken."

Vanuit Salatsji schrijft Pater Provinciaal Ivo Stragier op 25 januari 1902 onderstaande brief aan E.H. Amaat Van Meerhaeghe, de broer van Remi die onderpastoor was te Otegem :

"... Ziehier nu eenige bijzonderheden over zijne marteldood : De moordenaars waren ten getalle van 40 tot 50; zij hebben de priesters overvallen tusschen 5 en 6 ure 's avonds, op 13 December. Zeven of 8 zijn in de residentie gekomen en de andere hebben al de uitwegen bezet. E.P. Remi is vermoord aan de groote poort der residentie alwaar hij hoopte te vluchten : hij was eerst gekwetst geweest in zijne kamer, was zijnen revolver gaan zoeken, hetgeen men kon zien aan de bloedvlekken die deze richting nemen. En na hem niet gevonden te hebben (hij had hem aan zijnen schrijver gegeven die uitgegaan was), was hij buitengelopen naar 't klein poortje dat bezet stond, was dan weder naar de groote poort gelopen waar hij de dood vond. Hij heeft eenen kap in het hoofd gehad en wonden over geheel het lichaam : de dood moet oogenblikkelijk geweest zijn. E.P. Bongaerts had verscheidene kappen in den hals gehad en wel dertig wonden : men had hem voor dood laten liggen onder de tafel. Hij heeft nog tien dagen geleefd; maar alhoewel een dokter van den Mandarijn hem verzorgde, heeft men hem niet kunnen redden. Hij is gestorven aan zijne vijanden vergevend. De drie andere Christenen die op 13 December vermoord werden, zijn even slecht gesteld : de vrouw van den opperknecht is verbrand in haar huis met haar kind. De twee andere zijn gekapt en gekorven. Nog vijf Christenen hebben wonden bekomen, de eene grooter dan de andere.

Daarna plunderden de moordenaars het kostelijkste wat in de residentie te vinden was, stapelden het overige op eenen hoop, staken het in brand en namen de vlucht. Op het eerste getier der aanvallers waren de Christenen gevlucht; zij waren immers verrast en wisten niet met hoeveel vijanden zij te doen hadden. De overste van het weezenhuis der Heilige Kindsheid, niet wetende hoe zij moest ontkomen met de kinderen, doofde haastig al de lichten uit zoodat de moordenaars, meenende dat het gesticht onbewoond was, er niet binnen gingen.

Het was reeds lang dat de Mahomedanen vergramd waren omdat men de vrouwen en de kinders, verleden jaar verkocht, teruggeischte. Zij hadden den opperknecht reeds eens hard geschapen, zoodat hij moeilijk hadde kunnen ontsnappen, indien de satellieten (mannen van het tribunaal) hem niet beschermd hadden. Nu nog spreken zij van revolutie te maken indien men voortgaat met de vrouwen en kinderen te eischen.

De Mandarijn van Pao-fou-hien hoorde die zaak den 15 December. Hij nam twee Christenen onder zijne bescherming die juist bezig waren met vrouwen en kinderen te eischen. De Mandarijn van P'ing-lo is den 16 December, drie dagen na de moord, in Hsia-ing-tze aangekomen. De Mandarijn heeft er geene schuld in; indien iemand schuld heeft, 't is Wang-lao-ieh, de voorgaande Mandarijn, die niets gedaan heeft om dat te beletten.

De booswichten zijn gevlucht, alles meedragende wat kon meedragen worden. Daags na de moord bevond een onzer Christenen zich op den oever van den Gelen Stroom, op een uur of tien afstand van Hsia-ing-tze, toen de schelmen daar kwamen aangereden. De man, bemerkte hebbende dat twee hunner op de peerden van de missionarissen zaten, drukte hierover zijne verwondering uit. Voor alle antwoord kreeg hij een duchtig pak slagen.

Tot nu toe is niemand gevangen; men zegt wel dat er acht vastzitten, doch men weet niet of het de ware plichtigen zijn. De keizer heeft bevel gegeven van de booswichten die men zoude kunnen aanhouden, op staanden voet te onthoofden.

P. Lauwers is er naartoe geweest en 't is van hem dat ik die bijzonderheden weet; zij kunnen dus geloofd worden en voor waar aanzien worden.

De Mandarijn heeft 500 taëls, iets min dan 200 fr. gegeven om de martelaars te begraven. Het zijn immers echte Martelaars, slachtoffers van hunnen iever voor de zielen, voor het teruggeischen der vrouwen en kinderen, verleden jaar als slaven verkocht. E.P. Remi wist dat men hem met de dood dreigde : " De Bisschop heeft mij hier gezonden, zegde hij, ik blijf er en ik doe mijn werk van priester en missionaris : moet ik sterven, dat de wil van God geschiede!"

Die dood is mij zooveel te pijnlijker, omdat wij te zamen teruggekeerd zijn. E.P. Remi was eerst in Palakai, later werd hij gezonden om, door zijn verstand en voorzichtigheid, de verkochte vrouwen en kinderen in Hsia-ing-tze terug te halen. De teergeliefde confrater heeft er zijne belooning ontvangen. (...)" (Herman Meirhaeghe)

- deel 5. - herdenkingsplechtigheden te Waregen en te Kortrijk.
 - een verzoekschrift tot heiligverklaring.
 - pater Van Meerhaeghe in de literatuur.

- een brief van Frans Vanneerhaeghe.

Enkele maanden geleden overleed Frans Vanneerhaeghe op 34-jarige leeftijd... Een kleine twee jaar geleden schreef hij mij onderstaande brief die in mijn familiearchief bewaard wordt :

"Kluisbergen, 31 oktober 1982! Geachte heer, Met verbazing en zeer tevreden kwam ik onlangs in het bezit van uw Meerminneke, kontaktblad voor de familie (van) Meirhaeghe. Daar ik (ook) een "Vanneerhaeghe" ben en onlangs startte met notities te verzamelen met het doel zo vlug mogelijk enige klaarheid te zien in onze familie, ben ik blij mij te kunnen abonneren op uw blad. Misschien lukt het wel eens aan te haken bij die allerverste voorvader van Wortegem, zoals u hem op een bewonderenswaardige manier wist te ontdekken.

Ik ben één van de Vanmeerhaeghes uit Kluisbergen (fusiegemeente Berchem, Ruien, Zulzeke, Kwaremont). Hier wonen tientallen Vanmeerhaeghes, allen verder of dichter familie van elkaar. In mijn gemeente kregen zij de bijnaam "bueries", waarschijnlijk afkomstig van onze grootouders die klompenboorders waren. Wij hebben "naaste" familieleden zowat over heel Vlaanderen, maar ook in Wallonië, het noorden van Frankrijk en in Amerika. Thans ben ik bezig deze allen zelf of schriftelijk te contacteren om diverse gegevens te verzamelen. Binnenkort hoop ik u dan ook deze stamboomgegevens te kunnen doorgeven. In hoop in de toekomst misschien bij u terecht te kunnen voor informatie teken ik met "meerminnekensbloed", Frans Vanmeerhaeghe."

Op ons familiefeest heb ik Frans heel even kunnen spreken, doch naderhand hebben we nooit de kans gekregen om eens rustig een boom over onze boom op te zetten. Kan iemand van zijn naastbestaanden mij de gegevens bezorgen die Frans reeds bijeengezocht had? Wellicht kan ik dan klaarheid schoppen over de afstamming van deze tak van Kluisbergen. Zo zal het werk dat Frans in dit kader verricht heeft niet tevergeefs geweest zijn.

- tout temps et tout temps sera, qu'homme avec femme d'autrui couchera...

In Meerminneke nr.10 (pag.9) zagen we hoe veel vooral gegoede dorpelingen bastaarden hadden uit een of meer buitenechtelijke verhoudingen en dat daarover toen blijkbaar geen streng moreel oordeel geveld werd. De Wortegemse recordhouders inzake het verwekken van bastaarden waren zeker de Vander Helsts die de bijnaam De Bisschop droegen. (zie ook dit nummer, pag.4.)

Een vluchtige raadpleging van de poortersboeken van Oudenaarde levert het hierna volgend resultaat op voor wat de 15de eeuw betreft :

- Pieter Vander Helst alias Bisscop, zoon van Simoen, bastaert bij Mergriete Loeys.
- Arent Vander Helst, Philips bastarde sone diemen seide De Bisscop, bi Betten Vanden Gavere.
- Jan Vander Helst gheseit De Bisscop, Gillis bastarde zone bij Kerstinen Van Aspere.
- Willem Vander Helst, Janszoone bastaert bij Baudijne sGhezellen.
- Gadifer Vander Elst, Andries bastarde zone bij Lijsbetten Neerincxs.

- Adriaen, Jehaene en Mergriete, alle (drie!) Heindericx Vander Elst gheseit De Bisscop bastaerde kindre die hij hadde bij Paschinen Vanden Rijne.
- Symoen, Gillis, Steffenie, alle (drie!) Philips bastarde kindre Vander Helst bi Claren Switoc.
- Maes, Olivier, Willems (twee) bastarde kindre Vander Helst bi Callen Maes.

Ondanks hun "klerikale" bijnaam, hadden deze Vander Helsts alias De Bisschop er blijkbaar moeite mee om hun libido binnen de smalle sponen van het huwelijksbed uit te leven...

- roken kan uw gezondheid schaden!

Tijdens het grasduinen in de archiefbibliotheken vond vader Jan een tekst uit 1789 waarin een aantal reanimatietechnieken beschreven worden "om de verdronkene lichamen te verlossen van eene apparente dood", een tekst die bestemd was "voor alle Persoonen hun exercererende in de Medecynen, Chirurgie ende Pharmacie."

Naast middelen om "de natuerlycke warmte in het verkilt lichaem te erstellen" en de methode van de mond op mond beademing, wordt tevens een niet zo voor de hand liggend "handwerk" uit de doeken gedaan :

"den middel van ieder bekend door syne gelukkige uytwerkingen is den rook van Tabak, die langs den Naersderm (aarsdarn!!) word ingeblazen door een werktuyg expresselyk tot dies uytgevonden, van het welke ieder der bestende plaetzen door het Magistraat voorzien is geworden, en komt den ongelukkigen niet tydelijk tot zyn zelven, dit hand-werk kan als alle de andere van tyd tot tyd erhaelt worden."

Dit is misschien een wenk voor de verstokte roker : probeer het eens andersom! Ik zie de reclameslogans voor tabak al verschijnen : "wees toch niet zo oerbanaal, rook je rokertje anaal" of "rook je regelrecht gezond, stop je pijpje in je kont". Het zou me ook niks verbazen nocht ook de alternatieve geneeskunst hierin nieuwe perspectieven ontdekken...

- terugbladerend in onze gevulde stamboomagenda

Op 28 en 29 april vertegenwoordigen Jan Meirhaeghe en Andrea Vandenbulcke onze familievereniging op het 19de Nationaal Kongres van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde te Kortrijk.

Op 6 juni ontvangen we bezoek van E.P. Marcel en zijn broer Broeder Etienne Van Meirhaeghe. Zij die op ons familiefeest aanwezig waren kennen Broeder Etienne, die de H. Mis concelebreerde en de homilie hield, zeker nog. Pater Marcel is sedert dertig jaar missionaris van Scheut in Zaire en was naar de geboortestreek teruggekeerd om er enkele maanden vakantie door te brengen. Beiden zijn kinderen van Simon-Bruno Van Meirhaeghe (1891-1966) en Maria De Roose (1890-1980), wiens vijf zonen te Zingen werden geboren : 1. Jerome (1923) x Gerarda Bilau, 2. Fernand (1925) x Antoinette Tack, 3. Marcel (1926) missionaris, 4. Jozef (1927) x Godelieve Vander Sichel en 5. Etienne (1932) Broeder van Onze Lieve Vrouw van Lourdes te Oostakker.

Teneinde de 19de eeuw te overbruggen en de aansluiting te maken, raadpleegden Marcel en Etienne de parochieregisters van Zingen die aldaar op de pastorij berusten. En inderdaad, de link kon gelegd worden! Zij stammen af van Jacobus Van Meirhaeghe die in 1762 te Zingen huwde met Anna Maria Cnudde, de stamouders van onze leden Cyriel, Roland en Etienne Van Meirhaeghe en van de Reetse tak.

Op 23 juni wipte Lucien Van Meirhaeghe uit De Pinte nog eens binnen en liet me een blik werpen op de enorme berg gegevens die hij reeds vergaard heeft over de tak Huise-Zingen-Ouwegen. We slaagden er ook in om de familie van Jacques Van Meirhaeghe-Paternoster, kleinzoon van Henri Van Meirhaeghe en Melanie Vertriest, aan de juiste tak te hangen, een tak waartoe ook onze leden Lucien, Yvette Van Meirhaeghe uit Gentbrugge en Mevr. Van Meirhaeghe-Dhaese uit Gent behoren.

Op 24 juni verzamelde de Meirhaeghe-filmploeg om 14 uur op de markt te Oudenaarde : cameraman Mr. Van Geersdaele uit Ruien, Daniël, Jan en Herman Meirhaeghe, Andrea Vandenbulcke, Gerda Scherpereel, Balder en Arent Meirhaeghe. Bedoeling was nog wat beelden te schieten van de 'historische' familieplaatsen om onze familiefestfilm in te kleden. We filmden te Oudenaarde, Nokere en Wortegen en vier uur later hadden we 9 minuten onversneden pellicule ingeblikt.

Op 9 juli ontvingen we Roland en Anne-Marie Van Meirhaeghe-Van Poucke en hun zoontjes Rik, Tijs en Jan. Ook Roland dook het afgelopen jaar in de archieven en slaagde er in om zijn tak op onze boom te enten. Net als Broeder Etienne en Pater Marcel, stamt ook hij af van het echtpaar Jacobus Van Meirhaeghe-Cnudde uit Zingem. Hij konstateerde dat vier voorouders op rij het typisch Zingemse beroep van manden- of wannemaker uitoefenden. Zijn grootvader Kamiel-Leon Van Meirhaeghe (o.1894) werd in de volksmond dan ook "Lontje Mandie" genoemd. Naast de strikt genealogische gegevens bezorgde Roland ons ook enkele uitgeschreven anekdotes over zijn familieleden, anekdotes die een beetje hart brengen in die structuur. Indertijd heeft Roland ook een stuk van zijn meeders stamboom 'Schamp' uitgewerkt tot in de 18de eeuw, te Volkegem. Ik heb eens mijn literatuur geraadpleegd en vond over de Schamps het volgende :

- in het Groot Poortersboek van Oudenaarde (1280-1550) ontdekte ik tussen de tienduizenden namen slechts een drietal Schamps :
 - Jacop Scamp quam over van Pannelle alse poertre van hoere (= van oor, oir of overerving) den 19^o dach van wedemaent int jaer 1348 (fo.7)
 - Jacop Scamp over commen van Pamele (fo.171 v). Dit is wellicht dezelfde als eerstgenoemde. Woonplaats wordt niet vermeld. Zijn voorouders waren poorters van Pamele en hijzelf laat zich inschrijven als poorter van Oudenaarde.
 - Jan Scamp fs. Willens van Scoresse (Schorisse), verzetten poorter den 8^o dach in meye int jaer 1429 (fo.98v).
 - Lievin Schamp fs. Stevens, gheboren van Schoersse (Schorisse) verzetten poorter in 1504.
- In Vlaanse Stam 1976, nr.9, vind ik in een volkstelling van Schorisse uit 1615 het echtpaar Joos Schamp en Sandrijne Haustraets met hun kinderen Adriaen en Hans Schamp. Al deze Schamps woonden dus te Schorisse, een dorpje op enkele kilometer van Volkegem, in het Oudenaardse dus. Schorisse en Volkegem ressorteerden tijdens het Ancien-Régime wel onder het Land van Aalst en niet onder de kasselrij van Oudenaarde. Toch zal het leven meer op het nabije Oudenaarde geöriënteerd geweest zijn. Vandaar dat deze Schamps poorter van Pamele en Oudenaarde waren.
- Volledigheidshalve vermeld ik nog ene Jan Scamp die te Kortrijk leefde in 1425 (Kortrijkse Persoonsnamen circa 1400 door F. De Brabandere) en in 1570 is een andere Jan Scamp zoon van Lucas poorter van Deinze (VL.Stam,1983,nr.3/4).

Wie kan Roland en ons nog meer vertellen over deze Schamps?

Dank aan Wilfried en Julien Meirhaeghe uit Dentergem die ons het stamboomboek "Kruisende Wegen, een familie verhaal 1565-1975" ter lezing uitleenden. In dit zeer degelijk en prachtig verzorgd werk van Mevr. E.De Splenter-Labens, vonden we heel wat nuttige informatie over onze 18de en 17de eeuwse kwartiervoorouders Vande Walle uit Aarsele. In dit boek worden trouwens ook enkele stamgenoten genoemd, o.a. Sylvie Meirhaeghe (°Aarsele 1856- +Kanegem 1942) die met Emiel Vande Walle huwde. Heel wat Kanegemse familieleden zullen hun zoon Adolf Vande Walle die huwde met Irma Goddyn, nog gekend hebben.

Dank aan Mevr. Madeleine Van Meirhaeghe uit Reet voor het pak rouwzantjes dat ze ons toestuurd en eveneens dank aan Jules Meirhaeghe uit Ooike die ons de rouwzantjes bezorgde waarover we in 't vorig Meerminneke (pag.15) een oproep geplaatst hadden.

Eind juli viel er nogmaals een grote enveloppe in mijn brievenbus met een aantal foto's van ons 16de eeus meerminezegel én een pak fotocopie's die Dr. Varlez genomen had van documenten over de Van Meirhaeghes uit zijn familiearchief. Ondertussen heeft hij dit archief geschonken aan het Stadsarchief van Oudenaarde, waar het nu als "fonds Varlez" door iedereen kan geraadpleegd worden. Op woensdagavond 8 augustus werden we, dit zijn mijn echtgenote, mijn zoontjes en ikzelf, door Dr. Varlez, zijn echtgenote en zijn moeder ontvangen in het "huis De Ridder" te Wortegen. In de impressionante sfeer van dit voorvaderlijke herenhuis, dat sedert 150 jaar door de familie bewoond wordt, was het fijn praten over stamboom- en andere aangelegenheden. De lekkere Liefmans schilderde een deel van de couleur-locale. En dr. Varlez blijft me verrassen met steeds nieuwe documenten over onze stamboom! Weer ben ik naar huis gegaan met enkele nieuwe archiefstukken en niet minder dan 870 (!!!) fiches met referenties ontrent de Van Meerhaeghes (13de tot 18de eeuw) en 358 fiches over de Vande Woestijnes en de Vande Wielcs! Weer heel wat werk aan de stamboomwinkel om dat allemaal te verwerken. In naam van al de onzen van harte dank!

oproep aan al onze lezers

Ik ben van plan om binnenkort een artikel te plegen over "oorlogsslachtoffers" binnen onze familie : (Van) Meirhaeghes en aanverwanten die hetzij als soldaat, hetzij als burger, sneuvelden of de dood vonden tijdens of ten gevolge van de 1° of 2° Wereldoorlog. Mijn vraag is of u mij daarover meer informatie kunt verstrekken wat uw naaste familie betreft?

Graag dus de naam, plaats en datum van overlijden, leeftijd, rouwzantjes of andere documenten daarontrent. Indien mogelijk ontvang ik ook graag een korte beschrijving van de omstandigheden waarin die familieleden gestorven zijn.

Ik vraag me ook af of er geen lezers die het allemaal zélf hebben neegemaakt zijn die hun oorlogsherinneringen eens op papier kunnen zetten. Zijn er geen (klein)kinderen die van hun (groot)ouders een interview kunnen afnemen over hun ervaringen in een van beide Wereldoorlogen en die ons daarvan een uitgetikt verslag kunnen bezorgen? Denk er eens over na en laat me iets weten a.u.b.

.